

Collegial=Lidende

for

Danmark og Norge.

Med Kongeligt allernaadigst Privilegium.

Nr. 44. Den 2 November 1799.

Trykt i Kjøbenhavn hos Direktør Johan Frederik Schulk.

Undertegnede ere Redaktører, Forlaggere og Udgivere af
denne Tidende:

Christian Knudsen. Peter Johan Monrad.

Cancellie-Raader og Expeditionss-Sekretærer i det danske Cancellie.

Fovgivninger.

Ligesom det, ved den kongelige Indbydelse, til minde-
lige Foreninger om Tiende-Ydelsen, dateret 18 Marts
1796, er forekrevet, hvormeget Rettens Betjente
maaе fordrø i Betalling for saadanne Kontraktens Ting-
lysninger, saa har Hs. Majestæt end videre, med Hen-
syn til at befordre Tiendernes Overdragelse ved Salg til
Yderen, behaget, ved Resolution af 18 f. M. at be-
sale, at Rettens Betjentes Salarium, for Tiende-Skjes-
ders Tinglysning, Paategning og Indførelse i Proto-
kollen, skal, naar Tienden sælges til Yderen selv, og et
til andre, bestemmes til 48 Sk. for hvert Skjode, uden
Hensigt til Kjøbe-Summens Størrelse, samt at disse
48 Sk. skulle deles lige imellem Dommeren og Skrive-
ren;

ren; derimod skal Gebyret for Udskrifter af Pante- og Skjæde-Protokollen (i Tilfælde af at saadanne forlanges), betales som sædvanligt; hvilket ved en Plakat fra det danske Cancellie, under 25 Oct. d. A., er bekendtgjort.

Den 26de s. i Forordningen, om Politi-Væsenet paa Landet i Danmark, dateret 25 Marts 1791, bestemmer, at alt hvad der i Politi-Sager paa Landet forhandles, maa gives beskrevet paa ustemplet Papir, samt at dette maa bruges saavel til Protokollen, som til de Dokumenter, der fremlægges i Retten. Denne Regel har Hs. Majestæt, ved Resolution af 18 f. A., befalet, at skulle udvides til begge Riger, og tillige gjælde for Kjøbstederne; hvilket ved en Plakat fra det danske Cancellie, under 25 Oct. d. A., er bekendtgjort.

Ligesom Cognefogderne i Danmark ved Forordningen af 11 November 1791 ere fritagne for Veiarbeidet, og for at svare Bropenge, saa har Hs. Majestæt, i Betragtning af deres mange Forretninger ved Politi- og Veivæsenet, fundet for got, tillige at befrie dem for at tage Deel i de Udgifter, som medgaae til Veienes og Broernes Istandsættelse og Vedligeholdelse; hvilket ved en Plakat fra det danske Cancellie, under 25 Oct. d. A., er bekendtgjort.

Ved Reskript af 12 Marts 1790 er det anordnet, at det danske og tyske Præste-Embete ved Bommelstøfte Gomfru-Kloster skulde samles i et Kald, samt, at Guds-tjenesten for Klosterets Menighed derefter skulde holdes saaledes: a) at der til Høimesse holdtes dansk Prædiken hver Søndag og andre hellige Dage, men Aftenfangs-Prædiken, som til den Tid havde været tysk, ophøre; hvorimod paa de Søndage, der ingen Altergang var, skulde holdes Katechisation efter Prædiken for Stedets Børn og Veisenbørnene; b) at der hver anden Uge holdtes tysk Prædiken om Onsdagen, Fasten undtagen, i hvilken Tid hver Onsdag prædiktes dansk. I Anledning af en nu indkommen Foreskilling, som er bleven Hs. Majestæt forelagt, er det, ved Reskript til Priorinden og Kuratorerne for bemældte Kloster, under 25 f. M., anordnet: at den ved førstnævnte Reskript befalede tyske Prædiken for Klosterets Menighed, hver anden Onsdag, skal ophøre, og i dens Sted indføres deels Bibellæsning, og deels Prædiken over bibelske Texter paa dansk; men i øvrigt skal med Kirketjenesten, ved Klosterets Menighed, forholdes efter Reskriptet af 12 Marts 1790.

Under 31 f. M. er fra det danske Cancellie udsærdiget en Plakat, som bestemmer, at Løbedage skulle, i visse Tilfælde, tilståes, i Henseende til protesterede Ber-
ler.

let. Dens væsentlige Indhold er følgende: Det er blevet Hs. Kongl. Majestæt forestillet, at det i denne vanskelige Tidspunkt, da Kreditten allevegne er svækket, for medelst de hyppige Fallissementer, som ere indtrufne paa udenlandske Steder, ikke er muligt for noget Handelshuus, at forudsee, hvilke Bexler der kunne komme tilbage med Protest, saa at endog de bedste Handelshuse, naar de overrumples af deslige Bexlers Ihændehavere, kunne sættes i Forlegenhed, og nødes til at erklære Opbud, uagtet de havde tilstrækkelig Formue og Midler til at indfri Bexlerne, saafremt dem dertil blev givet Tid. I Betragtning heraf, og med Hensyn til at afværge saadanne Uheld, der ere til Skade baade for dem, der skulle indfri, og for dem, der have Fordringer, efter deslige Bexler, efterdi disse sidste udeholdes lang Tid fra at erholde deres Betaling, naar hine have maattet opgive deres Boer, har Hs. Majestæt besluttet, og ved Resolution af Gaars Datum allernaadigst befalet:

- I) At, naar nogen Bexel kommer tilbage med Protest, da skal den have de samme Løbedage, som om den var trukken paa det Handelshuus, hvor Betalingen kræves, nemlig de 8 Dage, som Debitor har Ret til, i Folge Bexel-Lovene, og 2 Dage, som det staaer i Presentantens Magt at tilstaae, eller at nægte ham. Disse Løbedage skulle regnes fra den Tid, Kreditor har anmeldt Bexelen hos den vedkommende Debitor; hvil-

hvilket bevises ved dennes Paategning, eller skriftlige Tilstaaelse.

- 2) Naar en Bærel bliver protesteret, som er trukken paa et dansk eller norsk Handelshuus, og accepteret af samme, skal denne Regel ogsaa gjælde, i Henseende til Endossenterne, isald Kreditor vil holde sig til disse.
- 3) Dog skulle de fornævnte Bestemmelser ikke vedvare i længere Tid, end 3 Maaneder, fra den kongelige Resolutions Bekjendtgjørelse paa ethvert Sted.

Til det danske Cancellie er indkommen Forespørgsel: om ikke Jagteskippere, der fare i indenrigs Fart med smaae Fartøier, Jagter og Baade, og maafee med Skibe, kunne fritages for, at bevise, at de ere Borger? Efterat derover er indhentet vedkommende Kollegiers Betænkninger, er det, ved Reskript til Stiftsamtmanden over Christiansands Stift, af Gaars Datum, fastsat, at Jagte-Skippere, som blot fare langs Kysten fra Havn til Havn, med smaae Jagter og aabne Baade, for at tilbringe Stæderne Fornødenheder, maae fritages for at tage Borgerskab, da slige Skippere, efter Enrollerings-Forordningen af 1 Febr. 1770 § 30, undtages, endog for at bevise den Duelighed som andre, der ville være Skippere og vinde Borgerskab, ere paa-lagte; dog skulle de blive staaende i Hovedrullen som Matroser, naar de derved ikke ere forflyttede, hvorimod de

Skip.

Skippere, som føre større Fartøier, endskøndt til indenlands Fart, der gaae saa langt til Søes, at de af frigjørende Magters armerede Skibe kunne underkastes Visitation og Opbringelse, være forsynede med Vorgesbreve.

Fra den holsteenske Regjering i Glückstad er, under 29 August d. A., udsærdiget en Intimation af en kongelig Foranstaltning angaaende Forretningernes bedre Drift ved den holsteenske Landregjering, den pinnebergske og altonaiske Overappellationsret og den rantzauiske Appellations-Ret. Dens Indhold er følgende: 1) at, istedet for den hidtilværende Dikteren af Advokaterne ad Protocollum, saavel Introitus som Petitum skal forudstikkes og vedhænges de Facta og Deductiones, som de skriftligen skulle indgive; 2) at den hidtil brugte Dikteren over de, under Advokaterne, forhen ei fuldeligen berigtigede Dilationes og Exceptiones litis ingressum impediētes ei længere skulle finde Sted, men de skulle anbringes i de skriftlige Facta eller og i en Visitation; 3) at i Appellationsfager intet Andrag maa vare over en Time; 4) at ved Deductiones attestatorum ei, som hidtil, Vidne-Udsagn skulle efterslaaes og oplæses i Rotulæ, men det meget meer skal have sit Forblivende ved disses Allegeren eller ekstraktvis Anførelse i de skriftlige Deductiones; hvormod, dersom af den ene

Part

Part Udsagnene urigtigen anføres, det staaer Modparten frit, at angive og berigtige saadant. I øvrigt har det usforandret sit Forblivernde ved de allerede udstædte Forordninger.

Ligeledes er, under samme Datum, fra samme Regjering udsærdiget en Intimation af en ligedan Foranstaltning angaaende Forretningernes bedre Drift ved den holsteenske Landret. Dens Indhold er i de 4 første Punkter aldeles den samme som i foregaaende, med Tillæg af en 5te Punkt, der befaler: at, dersom en Part søger Processus in scriptis, skal Modparten skriftligen forfatte og indlægge sine Grunde derimod, dog med den Tilladelse, at diktere blot Angivelse af disse ad Protocollum, og derpaa at forelæse de skriftlige Grunde, og, at de allerede udgivne Forfrister i Henseende til Bekjendtgørelserne, ved Landrettens Nabning, af de afgjorte Sager uafvigeligen skulle følges under den fastsatte Straf af 10 Rdlr., som skulle erlægges af Advokaterne selv.

Justits sag.

Ved Høiesterets-Dom af 31 Juli d. A., som og ved de foregaaende Bytings- og Landstings-Domme, er Peter Hartvigsen af Christianssted paa St. Croix, for begaaet Drab paa Frimulat James Mitten, tilfunden at miste sit Liv m. v. Af Høiesterets Indberetning om denne Sag erfares dens Omstændigheder at have været følgende:

de: I Politiforhøret har Tiltalte forklaret, at han, d. 15 Marts s. A., da han gik ud at købe nogle Sigarer, underveis hørte Støi i et Huus, hvor der holdes Skomager-Bekked, og, da han kom ind, fandt Frineger Abraham, og Cornelius Tennent og fornavnte James Nitkin at spille Kort; men, da han mærkede, at sidstnævnte vilde bedrage de andre, ved at stifte et Kort under Hatten, skammede han ham ud, hvilket gav Anledning til Klammeri mellem dem, hvorpaa J. Nitkin tilsidst sprang op, tog en Kniv og stak 3 Gange efter Peder Hartvigsen, der da gik tilbage, tog en Kniv, og, da han vilde forsvare sig dermed, stak samme i James Nitkin; i øvrigt erklærede han denne Handling for Nødværge, og at han ei havde haft i Sinde at dræbe Nitkin. Cornelius Tennent og Abraham saae, at J. Nitkin stak 3 Gange efter ham. Under det kriminelle Forhør har Tiltalte vedblevet denne Forklaring med det Tillæg: at J. Nitkin først tog en Kniv og siden en Hammer; at det var Nat, og at han ragede omkring i Mørke, for at finde en Stok, og da uheldigviis fik fat paa Kniven, samt at han ei kunde komme bort, eftersom Døren var lukket, saa at han siden maatte forcere den, samt at han ei kunde sige, om J. Nitkin saldt i Kniven eller stak den i ham. Blandt de førte Vidner har Frineger Johan Abraham vidnet: at James Nitkin, som spillede Kort med Peder Hartvigsen, begik den Uredelighed i Spillet, at fremvise Ruder-Tre med Paa-

stand,

stand, at det var et Es, skjulende med sine Fingre de 2
 yderste Marker; da Nitkin og Tiltalte herover vare kom-
 ne i Klammeri, fastede Tiltalte sin Hat og Sloprok, og
 udfordrede J. Nitkin, formeentligen for, efter engelsk
 Skik, at afbøre Fornærmelsen, men Nitkin blev af
 Vidnet Cornelius Tennent og Matheu forhindret fra at
 komme ud til ham i Galleriet. Tiltalte kom da igjen
 og udfjældte Nitkin for en Horesøn, hvorover denne
 greb en Hammer og løstede den mod Tiltalte, men, da
 denne tog den i Retten fremviste Kniv, syntes Nitkin
 forfækket og lod Hammeren falde; men Tiltalte tog fat
 paa Nitkin, trængte ham op i en Krog og stak ham Kni-
 ven i Brystet som hastigt, at Vidnet ei kunde forhindre
 det. Dette Vidne har og forklaret, at Tiltalte let
 havde kunnet komme ud, da han var nærmest Døren;
 at Tiltalte gav Nitkin kun eet Stød, men dreiede i det
 samme Kniven, trak den ud, fastede den paa Gulvet
 og løb over Galleriet. Frimulat Cornelius Tennent og
 Slaveneger Matheu have vidnet i alt overeensstemmen-
 de med Abraham, men som Slaver have de ei kunnet
 beedige deres Forklaring. Obducenterne Dr. Adams
 og Dr. Morgan have bestemt erklæret, at James Nit-
 kin havde saaet et Saar af et skarpt spidset Instrument
 i den venstre Side af Brystet, som penetrerede ind i
 det venstre Hjertekammer, og at dette var umiddelbart,
 direkte og alene Årsag i hans Død. Det er i øvrigt
 under

under Sagen oplyst, at Tiltaltes foregaaende Levnet har været meget slet.

Efterat denne Sag med alle sine Omstændigheder har været Hs. Majestæt foredraget, har Allerhøiſtsamme, under 18 Oktober d. A., formildet Høiesteretsdom saaledes: at Delinqventen benaades paa Livet, imod at hensesættes til Arbeid i denne Stads Fæstning paa Livstid. De Grunde, der have talet for Benaadning i denne Sag, ere disse:

- 1) at der i Delinqventens Handling ei har været Overlæg saaledes, som Lovens 6 — 9 — 1 omtaler og som gjør Morderen farlig;
- 2) at Faktum er begaaet i Hidſighed, og at hans Hensigt maaſtee ei har været at dræbe J. Mitkin;
- 3) at han ſældes ved egen Bekjendelse, da de tvende Vidner C. Tennent og Matheu ei have aflagt Eed; og endeligen
- 4) med Hensyn til, at Statens Sikkerhed ikke, i dette Tilfælde, synes at fordre Dødsſtraf.

Blandede Efterretninger.

Ved Circulaire fra det kongl. Rentekammer, under 29 Decbr. f. A., er det paalagt ſamtliche Skifte-Jurisdiktioners Øvrighed, at lade ſig af Skifteforvalterne, ved hvert Aars Udgang, meddele Designationer over den ved Forordn. af 12 Sept. 1792 paabudne Afgift af Arv, ſom tilfalder andre end Ægteſøller, Livsarvinger, Fader,

der, Moder og dem, som arve med hende, eller, naar ingen er falden, Forklaringer derom, samt ved Skifte-Protokollernes Undersøgning i hvert Aars Januar Maaned, i Henseende til Afgiften efter Forordn. af 13 Jan. 1792, tillige undersøge Rigtigheden af berørte Designationer eller Forklaringer, angaaende Kollateral-Afgiften, og derom forsyne samme med deres Attestationer.

I Anledning heraf er til Cancelliet indkommen en Forestilling, om den Bæmselighed det skal medføre for Biskopperne, at faae de længstbortliggende Provsters Protokoller sig tilsendte, især i Januar Maaned, samt, et Forslag om, at de skifteberettigede Præster blot kunde sende deres Protokoller til Provsten i hvert Herred, for af ham at attesteres, hvilken Attestation han da kunde indsende tilligemed sin egen, for det ham betroede Herred. I Hensigt til at have forberørte Bæmselighed, har derfor Cancelliet efter Overlæg med Rentekammeret, under 5 Oct. d. A., tilskrevet samtlige Biskopper i Danmark, at det sidste Forslag bifaldes, forsaavidt Biskoppen ikke paa sine Bisitatser kan faae Leilighed til selv at eftersee Protokollerne, og, i Henseende til den første Post, at, for at undgaae lange og besværlige Reiser, samt Protokollernes usikre Sendelse, kunne de fra Biskoppen længst bortevarrende Provster lade deres Protokoller eftersee af de nærmere Provster, efter hvis Attester Biskopperne, for saavidt de paa deres Bisitatser ikke selv kunne have Leilighed til at eftersee bemældte Protokoller, igjen kun-

ne attestere, dog paa deres eget Ansvar. I øvrigt bør iagttages, at ikke 2de Provster reciprocque eftersee hinandens Protokoller, men En den Andens, den Anden den Tredies, og denne igjen den Førstes, hvorved den Sikkerhed, der søges, bedst kunde opnaaes.

Ved Reskript til Stiftamtmanden over Christiansands Stift, af 18 Octbr. d. A., er Vice-Raadmand og Kjøbmand Niels Moe i Christiansand, som af Hs. Majestæt Kongen af Preussen er udnævnt til preussisk Konsul sammesteds og i de øvrige norske Havne, i saadan Qualitet erkjendt.

Til Cancelliet er indkommen Forespørgsel, om de største Lodseiere skulde ved Sessionen 1800 entlediges fra de Pligter, som ere dem paalagte ved Landmilice-Forordningen, i Henseende til Rullerne og Mandskabet, og at dette Arbeid skulde efter den Tid overtages af Herredsbetjentene?

I den Anledning har bemældte Kollegium, under 26 s. Maaned, tilskrevet samtlige vedkommende Embedsmænd: at, ligesom der til saadan Forandring aldeles ingen Hjemmel findes i Forordningen af 20 Juni 1788, eller senere udgangne Anordninger, saa vil der i denne Henseende blive at forholde i Fremtiden, paa samme Maade, som hidindtil

Under 18 Octbr. d. N. har H^{er}. Majestæt tilladt, at Officererne ved Borger-Kompagniet i Frederiksstad maae bære Uniform, bestaaende af grøn Kjole med hvidt Foer, hvide Underklæder, trekantet Hat med Fjæder og Sølv-Kordons, indfattede med grøn Silke, samt Sølv-Epaulet paa den høire Skulder.

Ved Reskript til Stiftamtmanden over Bergens Stift, af 25 Octbr. d. N., ere Stephan Daniel Chezeaulx og Thomas Chezeaulx i Bergen, som af den franske Republiks executive Direktoratium ere udnævnte, den første til Konsul og den anden til Vice-Konsul sammesteds for bemældte Republik, i saadan Qualitet erkjendte.

Ved Circular-Skrivelse fra det danske Cancellie, under 8 Septbr. f. N., er det paalagt samtlige Ørigheder, at foranstalte og paasee, at, naar Leiermaals-Bøder kræves af Tjenestefolk eller andre, som ere uformuende, samme da astringes og nedsættes til 1 Rdlr. eller 24 S. efter den Paagjældendes Omstændigheder, med videre *).

I Anledning af, at et Qvindemenneske, for begaaet Leiermaal, er tilkjendt at bøde til sit Hærskab, efter foregaaende Astringning, 2 Rdlr., har Cancelliet modtaget en Forespørgsel: om ikke den, i foransørte Circular-

*) See Collegial-Tidenden for 1798. Side 568 og 569.

culær Skrivelse foreskrevne Medsættelse af Leiermaals-
Boderne, ogsaa bør finde Sted i de Tilfælde, hvor en
privat Mand, som Sigt og Sagesalgs Eier, er beret-
tiget til sammes Oppebørsel, og om ikke Øvrigheden bør
paase, at dette overholdes. Cancelliet har derpaa, un-
der 26 Octbr. d. A., tilskrevet Amtmanden over Sorøe
Amt: at den Regel, som gjælder i de Tilfælde, hvor
Boderne tilfalde Sigt og Sagesalgs Kassen, ogsaa bør
gjælde i de Tilfælde, hvor de oppebæres af Private.

Ledige Embeder.

Under det danske Cancellie: Vigedals Sog-
nekald i Christiansands Stift, 235 Rdlr.; Bjørnøers
Sognekald i Trondhjems Stift, 100 Rdlr.

Befordringer og Afgang.

Under det danske Cancellie: Den 26 October
er Sognepræsten for Gislum og Thestrup Menigheder
i Viborg Stift, Doctor Philosophiæ J. Borch, ud-
nævnt til Sognepræst for Gloslunde og Græshauge Me-
nigheder i Lolland; Sognepræsten til Bang og Thorup
i Aalborg Stift, P. Vertelsen, til Sognepræst for
Gislum og Thestrup, samt Rand. Theol. J. Wolder til
Sognepræst for Bang og Thorup; Sognepræsten for
Thostrup og Roum Menigheder i Viborg Stift, Th.
Lund, til Sognepræst for Kornum og Løgsted i samme
Stift,

Stift, og Personel-Kapellan ved Nicolai Menighed i Kjøbenhavn, H. J. Grundtvig, til Sognepræst for Thøstrup og Roum; Sognepræsten paa Anholt, J. Kirkebye, til Sognepræst for Brøndum og Vester-Nebel Menigheder i Ribe Stift; Sognepræsten for Schioldborg og Kallerup Menigheder i Aalborg Stift, G. Lyder, til Sognepræst i Søbye, og den residerende Kapellan i Thisted, K. Nagaard, til Sognepræst for Schioldborg og Kallerup, samt Kand. Theol. G. Kabel til residerende Kapellan i Thisted og Sognepræst for Schinnerup Menighed; den residerende Kapellan for Nykjøbing, Lodderup og Elssø Menigheder i Aalborg Stift, J. C. Grønlund til Sognepræst for Hjortlund og Talslund i Ribe Stift, og Kand. Theol. J. O. Warthoe til hans Sted til residerende Kapellan i Nykjøbing; den residerende Kapellan i Ringkjøbing, J. Engelsen, til Sognepræst for søndre Felding og Alsing Menigheder i Ribe Stift, og Kand. Theol. J. N. Valle til residerende Kapellan i Ringkjøbing. Den 1 Novbr. Kand. Theol. F. B. Rynning konfirmeret til Personel-Kapellan for Bingers Menighed i Aggershuus Stift; Professor C. U. D. Eggers udnævnt til Legations-Raad, med Etatsraads Rang.

Under det tydske Cancellie: Den 25 October er A. C. L. Schmidt, Retsfriver i Gram Herred under Haderslev Amt, befikket til Retsfriver i Thyrstrup Herre

Herred, og Stabs-Kassierer A. Sørensen i Hadersleben i hans Sted beskikket til Retskriver i Gram Herred; Pastor D. Petersen til Hjelbstrup i Haderslev Amt udnævnt til Præst i Bau under Glensborg Amt; Diaconus J. P. Windefilde til Satrup i Sønderborg Amt ligeledes til Pastor i Hjelstrup, og Kand. Theol. J. Michelsen igjen til Diaconus i Satrup.

Under Admiralitetet: Den 18 October er Capitain v. Walterstorff beskikket til Chef for 1ste Matros-Kompagni i 3die Division; Sec. Lieutenant H. S. Lützen avanceret til Premier-Lieutenant, og Instruktor Dahlen ansat til Dands Informator ved Søadet-Korps, istedet for den dersfra i Naade og med Pension entledigede M. Warck.

Under Generalitetet: Den 25 October er ved Livgarden til Fods, Sec. Lieutenant Grev v. Holck, efter Ansøgning, afskediget, og Fændrik á la suite v. Brockdorff beskikket til virkelig Fændrik i hans Sted. Ved Prinds Frederiks Regiment til Fods karakteriseret Capitain v. Staffeldt til Stabs-Capitain; Sec. Lieutenant v. Juul til Prem. Lieutenant, og Fændrik v. Gledde til Sec. Lieutenant.

Trykfeil.

No. 43. Side 679. Lin. 20: $\frac{1}{4}$ Deel, læs $\frac{1}{2}$ Deel.